

bandera i la reivindicació de la Gran Sèrbia (les declaracions dels manifestants a Barcelona de la colònia sèrbia, i dels esportistes d'elit del bàsquet i del futbol són prou eloqüents, tant entre partidaris com fins i tot detractors del dictador) s'estimula, intencionadament, en el camp contrari, un sentiment proalbans (la Gran Albània, i el reclutament de mercenaris i voluntaris per anar a Kosovo) que afegeix nous elements de convulsió i d'odi entre pobles d'Europa.

Més Europa, municipi a municipi, poble a poble

És evident que les imatges dramàtiques dels refugiats kosovars expulsats i massacrats fan necessària, en primer lloc, l'articulació de la solidaritat activa i immediata a tots els nivells. Dels governs i de la ciutadania.

Però com a ciutadans europeus tenim l'obligació d'anar més lluny i formular-nos interrogants i plantejar-nos dubtes sobre el nostre comportament.

1. Hem fet tot el que calia fer per aturar les dinàmiques de guerra, les neteges ètniques, i els bombardejos, ara, de l'OTAN? Han de cobrir de nous les ONG les vergonyes de les accions i omissions dels governs? La sensibilització ciutadana, horritzada davant del desastre humanitari, servirà de coartada a la manca de visió i determinació política de la UE per exercir la seva influència? Aquesta és una guerra, com recordava José Vidal-Beneyro (*El País*, 01.04.99), "presidida per una de les tres grans estructures bèl·liques dels Estats Units i d'acord amb les pautes que marquen la seva indústria armamentista: la revolució tecnomilitar" que necessita experimentar, en escenaris reals, armes cada vegada més sofisticades. Els consorcis de la indústria i el comerç militar, tant els regulars (a través dels governs) com els irregulars (els traficants d'armes, els gánsters d'alta posició social: polítics i predictadors ultranacionalistes que han fet grans fortunes, entre d'altres), estan eufòrics davant les expectatives brillants del mercat.

Mentrestant, la contribució mitjana a la cooperació internacional, en lloc de créixer fins al 0,7% del PIB, s'ha reduït al 0,2%. Són els mateixos països que han vist com les inversions i despeses militars augmentaven del 100% al 500%. Als governs ja els va bé que sigui la ciutadania (indignada i afectada emocionalment, per a això serveixen les imatges televisives) qui exerceixi la seva solidaritat, tot això que s'estalvien.

2. Com és possible que la poderosa OTAN, que ha fet una exhibició de material de guerra d'una capacitat tecnològica extraordinària per col·locar els

El set països més industrialitzats més Rússia (el G-8) van arribar a uns punts mínims d'acord per la pau al Kosovo.

seus míssils (cada un d'ells val una autèntica fortuna) en objectius molts precisos, hagi pogut evidenciar una incompetència tan extraordinària per anticipar equipaments i suport logístic (autèntics campanents) d'acollida?, és tan sols manca de previsió de l'organització militar (i de defensa) més important del

món?

3. Han millorat les condicions per fer fora Millosevic? Ho tindrà més fàcil ara el Tribunal Internacional Penal per jutjar els crims de l'antiga Iugoslàvia? Per detenir els serbis Rodovan Karadzic, Ratko Mladic..., i els seus homòlegs croates o musulmans?

La caiguda del mur de Berlín feia necessària la preservació d'un estat multètnic que conjurés el perill de trencadissa; i així ho va reconèixer la CE.

Els bombardejos poden alimentar la dinàmica de Millosevic i altres criminals de guerra, i silenciàr les veus dels sectors més moderats i pacifistes

Els municipis de la Unió Europea haurien de ser els primers ambaixadors d'una nova cultura democràtica de la pau i la convivència.

4. Què podem fer per aturar aquesta dinàmica infernal? Limitar-nos a contemplar l'èxode kosovar, donar per bona la pluja de bombes sobre territori serbi, restar impotents davant la pressió i el silenci que imposa el règim de Millosevic sobre els dissidents serbis, ara amagats sota les pedres i esperar els comunicats oficials dels portaveus de l'OTAN?

Davant d'aquests interrogants cal readirmar un paper actiu dels ciutadans i dels pobles de la Unió Europea. Condemnar els bombardejos de l'OTAN sobre ciutats sèrbies no vol dir mirar cap a l'altre costat davant el genocidi de les forces repressives de Millosevic. No ens resignem, demanem una acció política d'abast europeu. Exigim a les institucions de la UE que prenguin iniciatives. Per quan la celebració de la conferència de pau als Balcanes i altres formes plurals i descentralitzades de protagonisme polític?

Ivan Djuric, historiador d'origen serbi i president del Movement per les Llibertats Democràtiques escrivia en 1995 (*El País*, 20.07) coses tan actuals com aquesta: "No cal oblidar que la clau de la crisi és a Belgrad i que Sèrbia, en gran mesura "gràcies" a la UE, no disposa de cap alternativa política al règim totalitari de Millosevic."

Altres veus indiquen que, per garantir un futur estable a la regió i per tant de pau i estabilitat a Europa, és necessari que els musulmans de Sarajevo, igual que els servís de Belgrad, els kosovars de Pristina, els cro-

ates de Zagreb, o els habitants de Tirana i de Macedònia, puguin sobreviure en pau i en llibertat als Balcanes des de la seva condició (com el que són) d'europeus. Formant part d'una mena de protectorat (es digui Confederació o Federació de països i territoris), multètnic, laic, democràtic, que apliqui fórmules de convivència entre veïns i d'autonomia vàlids, per garantir tant els drets de la minoria sèrbia a Croàcia, com els de la majoria albanesa de Kosovo.

Una xarxa multicultural de ciutats per la pau i la democràcia

Els qui creiem que Europa també es construeix municipi a municipi, poble a poble, hauríem de ser més audaços. Cal promoure pronunciaments dels governs locals i dels ciutadans i ciutadanes en favor de la pau i la convivència pacífica i democràtica als Balcanes. Per què no fer efectiva i estendre una campanya d'agermanaments intensius, municipi a municipi de la Unió Europea, que permeti establir una xarxa de ciutats per la pau i la democràcia, de solidaritat activa, de transferència de valors multiculturals, de respecte als valors de la diversitat..., amb municipis de Bòsnia, del Kosovo, de Macedònia, de Montenegro, però també de Sèrbia, de Croàcia, d'Albània..., en definitiva amb els pobles, ciutats i territoris dels Balcanes?

Es pot argumentar que això és una quimera. En qualsevol cas val la pena intentar-ho. Els agermanaments dels municipis de Catalunya, iniciada amb els ajuntaments democràtics, amb altres municipis d'Amèrica Llatina -i de l'Europa comunitària- s'han consolidat com una pràctica positiva i més enllà del color polític dominant dels governs locals i centrals respectius. Una col·laboració i coope-

ració que s'ha anat teixint progressivament i que ha esdevingut sòlida i estable amb el temps. Per què no posar en primer lloc els municipis democràtics de la Unió Europea com a ambaixadors (i receptors) d'una nova cultura?

Alguns avantatges a consignar: Primer: aprendriem mútuum, contribuïrem a entendre la cultura democràtica de la pau, la cooperació i la solidaritat, la multiculturalitat. Segon: aquesta acció políticocultural a gran escala (10.000 o 20.000 municipis agermanats amb els seus corresponents pobles i municipis dels Balcanes: que vol dir intercanvi de persones, de coneixements, d'informació, de cultura) és molt més econòmica que la despesa i les inversions amb material de guerra utilitzat per l'OTAN. Tercer: Una iniciativa d'aquesta mena atempera directament contra els poderosos interessos de la indústria militar i dels senyors i herois de la guerra (de les diferents ètnies) que s'estan enriquint amb el patiment dels pobles.

El grup Dones de Negre de Belgrad són un testimoni contra el maniqueisme i criminalització del poble serbi. Un signe d'esperança per establir xarxes de complicitats més enllà de les fronteres nacionals i les divisions ètniques. Aquest grup de dones, fundat el 9 d'octubre de 1991 a Belgrad, es manifesten en silenci cada dimecres al centre de la ciutat per fer pública la seva protesta "contra la guerra, el militarisme, el nacionalisme excloent, el masclisme, les violacions de dones a la guerra, i la neteja ètnica". La xarxa internacional Dones de negre vol fer visible la resistència no violenta de les dones i la solidaritat entre les dones per sobre de les diferències ètniques.

Fa pocs mesos, van fer pública a la Plaça de la República de Belgrad una declaració en què es deien coses com aquesta: "confesso haver enviat paquets per a dones i homes de la ciutat assetjada de Sarajevo els anys 1993, 1994 i 1995..., haver-me oposat a la política de repressió, i apartheid contra la població albanesa de Kosovo..., haver entès la democràcia com a suport a les activitats antiguerres, amigues-germanes albaneses, musulmanes, croates, glitanes, apàtrides..., haver superat durant tot el temps de guerra, els murs dels estats ètnics balcànics perquè la solidaritat és la política que m'interessa".

En els darrers missatges per Internet les Dones de Negre de Belgrad ens diuen que ara no poden sortir al carrer a manifestar-se contra la guerra. Les bombes de l'OTAN ho fan impossible. "Aquest complot de militarisme local i global reduïx perillosament el nostre espai. Tenim l'OTAN al cel i Millosevic a la terra. El vostre suport ens encoratja".